

«Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ Ε.Κ. 1493/99 ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ
ΠΑΡΕΧΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ»

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΚΑ Ε. ΣΚΑΡΕΝΤΖΟΥ – ΧΡΟΝΗ
ΓΕΩΠΟΥΝΟΣ – ΟΙΝΟΛΟΓΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΑΠ ΔΕΝΔΡ/ΚΗΣ ΥΠ.ΓΕ

Κύριοι σύνεδροι,
Κυρίες και Κύριοι,

Ευχαριστώ για την δυνατότητα που μου δίνετε αυτή τη φορά να αναφερθώ στα θετικά σημεία της νέας αμπελοοινικής πολιτικής της Ε.Ε. στα πλαίσια του κανονισμού της κοινής οργάνωσης της αμπελοοινικής αγοράς και ειδικότερα στις δυνατότητες που παρέχει για την ελληνική αμπελουργία.

Δυνατότητες που θα μας επιτρέψουν κυρίως τη μερική αναδιάρθρωση του ελληνικού αμπελώνα και την προσαρμογή του αμπελοοινικού δυναμικού στις σημερινές ανάγκες:

- ✓ για βελτίωση των ανταγωνιζόμενων προϊόντων αλλά και των αγροτικών περιοχών,
- ✓ την προστασία της βιοποικιλότητας,
- ✓ τον σεβασμό στο περιβάλλον και την προώθηση της ολοκληρωμένης παραγωγής.

Τα ερωτήματα που τίθενται είναι:

- ποια είναι η υφιστάμενη κατάσταση της αμπελουργίας της χώρας μας;
- ποιες είναι οι ιδιαιτερότητές μας και τι είδους προβλήματα υπάρχουν;
- ποιες επεμβάσεις απαιτούνται για την αντιμετώπισή τους.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ

Κατ' αρχήν λόγω του παραδοσιακού χαρακτήρα της καλλιέργειας, οι αμπελώνες εκτείνονται σε όλες τις περιφέρειες της χώρας.

- **Οι αμπελουργικές εκμεταλλεύσεις:**
 - Ανέρχονται περίπου σε 200.000
 - Το 65% των εκμεταλλεύσεων αλλά και των αντίστοιχων εκτάσεων μας χωροταξικά βρίσκονται στις ορεινές, μειονεκτικές και νησιωτικές περιοχές.
 - Η μέση αμπελουργική εκμετάλλευση είναι περίπου 5 στρέμματα
- **Η σύνθεση των αμπελώνων**

- Το 20% περίπου των αμπελώνων μας δεν είναι αμιγής αμπελοκαλλιέργεια αλλά συγκαλλιέργεια με δενδρώδεις καλλιέργειες, κυρίως ελιές και εσπεριδοειδή.
- Το ποικιλιακό μας δυναμικό είναι πλούσιο και αυτό που έχουμε κατατάξει στις επιτρεπόμενες να καλλιεργηθούν ποικιλίες, συνιστώμενες και επιτρεπόμενες ανέρχεται περίπου σε 140 αυτόχθονες ποικιλίες από τις οποίες 80 είναι αρκετά διαδεδομένες και οι οποίες έχουν μελετηθεί επαρκώς από τα ερευνητικά ιδρύματα ως προς την καλλιεργητική συμπεριφορά τους, ενώ περίπου οι υπόλοιπες περίπου 60 καλλιεργούνται σε συνολική έκταση η κάθε μία κάτω από 150 στρέμματα στο σύνολο της χώρας, καθώς επίσης και μερικές δεκάδες ξενικές ποικιλίες, μεταξύ αυτών οι πέντε που προανέφερε ο κ. Τατάγιας, πολλές από τις οποίες υπεισέρχονται και στη σύνθεση των τοπικών οίνων και μερικές ως βελτιωτικές στη σύνθεση κρασιών VQPRD.
- Η ποικιλιακή σύνθεση τώρα, εντός των ίδιων περιοχών, αλλά και πολλές φορές εντός του ίδιου αμπελώνα, δεν είναι ομοιόμορφη, λόγω του ότι παραδοσιακά καλλιεργούνται στις περιοχές αυτές πολυάριθμες αυτόχθονες ποικιλίες αλλά και στην συνήθεια των παραγωγών που θέλουν μέσα στον αμπελώνα τους και μερικά κλήματα από αυτές τις παραδοσιακές ποικιλίες.

- Η χωροταξική τοποθέτηση των αμπελώνων

Είναι γεγονός ότι την τελευταία εικοσαετία οι τάσεις στην αναμπέλωση ήταν η μεταφορά των αμπελώνων από τις πλαγιές που αφθονούν στη χώρα μας στα πεδινά όπου η μηχανοκαλλιέργεια μπορούσε να εφαρμοστεί ευκολότερα για μείωση του κόστους παραγωγής. Αυτό όμως είχε σα συνέπεια αύξηση στις αποδόσεις και πολλές φορές στην παραγωγή προϊόντων που δεν είχαν την ποιότητα των προηγούμενων ακόμα και σε ζώνες ονομαστές παραγωγής VQPRD.

Τα προβλήματα λοιπόν αυτά που δημιουργούνται από το συνδυασμό των παραπάνω προβλημάτων που είπαμε και τα αντιμετωπίζουμε τελικά, πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε είναι πολυσύνθετα, γι αυτό θα πρέπει να τα ιεραρχήσουμε ώστε βήμα - βήμα να καθορίσουμε και τις επεμβάσεις που απαιτούνται.

Στη χώρα μας έχουν αναγνωριστεί μέχρι σήμερα 32 ζώνες παραγωγής κρασιών ονομασίας προέλευσης ανωτέρας ποιότητας και ελεγχόμενης ονομασίας προέλευσης που ξέρετε ότι είναι τα γλυκά κρασιά, καθώς 138 επιτραπέζιοι οίνοι στους οποίους έχει αναγνωριστεί το δικαίωμα χρήσης γεωγραφικών ενδείξεων δηλαδή τοπικοί οίνοι παραδοσιακοί και ορισμένες ρετσίνες, εφόσον πληρούν ορισμένες πρόσθετες προϋποθέσεις όσο αναφορά τις ποικιλίες και τον περιορισμό των αποδόσεων τους. Η διαδικασία αυτή αναγνώρισης και άλλων οίνων αυτών των κατηγοριών είναι ανοιχτή και πιστεύουμε ότι υπάρχουν πολλά περιθώρια.

Ήδη δηλαδή έχουμε μια δυναμική που μπορεί να εξελιχθεί αναπτυξιακά σύμφωνα με τους τιθέμενους στόχους από τη νέα πολιτική της Κοινότητας.

Τα μέτρα που προβλέπονται στον κανονισμό 1493/99 του Συμβουλίου, μας δίνουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουμε αρκετά από τα προαναφερθέντα

προβλήματα, όμως εντός του κοινοτικού χρηματοδοτικού πλαισίου που πολύ αναλυτικά μας ανέφερε ο κ. Τατάγιας και με όλες τις δυσκολίες να τ'ακούσετε και μια φορά απευθείας από στόμα κοινοτικών εκπροσώπων κι όχι μόνο από υπηρεσιακούς παράγοντες.

Τα μέτρα λοιπόν αυτά είναι:

1. το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης και μετατροπής που προβλέπεται με κοινοτική στήριξη που για τη χώρα μας είναι σημαντική, δεδομένου ότι μπορεί να ανέλθει στο 75% του κόστους της αναδιάρθρωσης, ενώ στις περισσότερες αμπελουργικές χώρες είναι στο 50%.
2. τα μέτρα των νέων φυτεύσεων στις ζώνες παραγωγής οίνων που δικαιούνται να κυκλοφορούν με γεωγραφική ένδειξη VQPRD και τοπικούς εφόσον όμως η παραγωγή τους δεν καλύπτει επαρκώς τη ζήτηση. Ένα μέρος των νέων αυτών φυτεύσεων μπορεί να ενταχθεί και στα μέτρα αναδιάρθρωσης και μετατροπής που χρηματοδοτούνται από την Κοινότητα, αυτό θα εξαρτηθεί όμως από την πορεία.
3. τα μέτρα μεταβίβασης των δικαιωμάτων αναφύτευσης από μια εκμετάλλευση στην άλλη εντός των ζωνών που δικαιούνται γεωγραφική ένδειξη, τα κρασιά, και τέλος,
4. η δημιουργία του εθνικού αποθεματικού δικαιωμάτων φύτευσης που η χώρα δεν το έχει ακόμα φτιάξει, η κατανομή αυτού σε νέους αγρότες δωρεάν και στους υπόλοιπους ενδιαφερόμενους με ιεράρχηση προτεραιοτήτων με αντικαταβολή.

Σημαντική, νομίζουμε, είναι η δυνατότητα που δίνεται σε κάθε κράτος-μέλος να καθορίζει στα πλαίσια της επικουρικότητας το πως θα εφαρμοστούν τα ανωτέρω μέτρα ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες που αντιμετωπίζει το καθένα στην επικράτεια του.

Σημαντικό, επίσης, στην εφαρμογή του προγράμματος αυτού στη χώρα μας, είναι ότι συμμετέχουν ενεργά όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς και ήδη στον πρώτο χρόνο εφαρμογής του εθνικού προγράμματος αναδιάρθρωσης και μετατροπής, ήταν σημαντική η ανταπόκριση της ΚΕΟΣΟΕ και των μελών της καθώς και του ΣΕΟ και των μελών της.

Τα πρώτα προβλήματα που επισημάνθηκαν στην εφαρμογή αυτού του προγράμματος και αντιμετωπίζουμε τώρα στην εφαρμογή σε κάθε εκμετάλλευση, νομίζουμε, ότι με την προτεινόμενη τροποποίηση που προωθούμε της κοινής υπουργικής απόφασης, επιλύουμε σε σημαντικό βαθμό όσα μέχρι στιγμής έχουν επισημανθεί ώστε έγκαιρα να μπορούμε να καταρτίσουμε και το πολυετές πρόγραμμα για την υπόλοιπη περίοδο 2002-2006 σε επίπεδο Περιφέρειας - Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης - Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης/Γεωργία και Νήσου, όπου υπάρχουν περισσότερες, και νησιών που δεν είναι οι ίδιες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις σαν διοικητικές ενότητες.

Επιπλέον είχαμε κάποιο κενό στο ποιες υπηρεσίες ήταν αρμόδιες να εκδίδουν τις αποφάσεις δικαιολογητικών πληρωμής με την κατάργηση της ΔΕΔΙΔΑΓΕΠ και τη δημιουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ. Το θέμα λύθηκε με πρόσφατη απόφαση, η οποία ήδη

δημοσιεύθηκε. Η αρμοδιότητα έρχεται στις κάθετες υπηρεσίες οι οποίες θα βγάλουν και τις αποφάσεις αυτές σε συνεργασία βέβαια με τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

Η εφαρμογή τώρα του προγράμματος δεν αρκεί μόνο στο σχεδιασμό και στην κατάρτισή του, αλλά απαιτεί την ουσιαστική σύμπραξη των ίδιων των ενδιαφερομένων των αμπελουργών, στους οποίους πρέπει να δοθούν έγκαιρα όλες οι απαραίτητες πληροφορίες και οδηγίες. Νομίζω ότι ήταν πάρα πολύ χρήσιμη η επισήμανση και η ανάλυση που έκανε ο κ. Τατάγιας όσο αναφορά το καθεστώς των προκαταβολών, ώστε να μη χαθούν χρήματα για τη χώρα μας από τον πρώτο χρόνο εφαρμογής και να αξιοποιηθούν όλα τα χρηματοδοτικά μέσα που η Κοινότητα θα μας διαθέσει για το σκοπό αυτό.

Στο σημερινό συνέδριο πιστεύω ότι η ανάλυση και η εξέταση του ουσιαστικού θέματος του ποικιλιακού προσανατολισμού όχι μόνο εκεί που μόνο έχει μελετηθεί αλλά και οι βάσεις που θα θέσουν τα αποτελέσματα του συνεδρίου για την περαιτέρω επίλυση προβλημάτων σε πολλές περιοχές και ζώνες της χώρας μας θα συμβάλλει αποφασιστικά στη βελτίωση και την επιτυχία των στόχων της αναδιάρθρωσης.

Όσο αναφορά τις διατάξεις της Κοινότητας αν υπάρχουν για το τι θα φυτεύσει ο κάθε παραγωγός, φυσικά μέσα στο πρόγραμμα αυτό, θ' αναφέρονται στο πρόγραμμα όπως το κανονίζει το κάθε κράτος μέλος. Πλην όμως στην πρακτική αμπελουργική και στην Ελλάδα και διεθνώς καταργήθηκε ο κανονισμός όσο αναφορά την κατάταξη συνιστώμενες ή επιτρεπόμενες και οι διαδικαστικές λεπτομέρειες αν πόσα χρόνια θα πρέπει να υπάρχουνε για να μεταφερθεί σε κάποια άλλη, δεν καταργήθηκε όμως η βασική οδηγία που αφορά την εξέταση της καλλιεργητικής συμπεριφοράς των ποικιλιών αμπέλου που είναι μια βασική προϋπόθεση για να δούμε ποιες είναι οι επιπτώσεις στην καλλιέργεια των συγκεκριμένων ποικιλιών σε συγκεκριμένες τοποθεσίες-περιοχές ευρύτερες, αφού έχει εξετασθεί και στα διάφορα μικροκλίματα των περιοχών. Το ότι εμείς και οι υπόλοιπες χώρες της ΕΟΚ παρά την κατάργηση του κανονισμού, συνεχίζουμε όχι μόνο να κατατάσσουμε επιτρεπόμενες για καλλιέργεια τις ποικιλίες αμπέλου, αλλά το διαχωρισμό τους σε συνιστώμενες και επιτρεπόμενες και σε προσωρινά επιτρεπόμενες για εξέταση της καλλιεργητικής συμπεριφοράς, δεν είναι γιατί θέλουμε να περιορίσουμε τον τομέα, τις δυνατότητες των παραγωγών, αλλά θέλουμε να προφυλάξουμε τους παραγωγούς από μετέπειτα επιπτώσεις που μπορεί να έχει η δική τους επιλογή σε ποικιλίες οι οποίες δε θα έχουν δοκιμαστεί στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής τους και κατά συνέπεια και το κρασί που μπορεί να παραχθεί από αυτό.

Επειδή καταλαβαίνω ότι ο χρόνος είναι πολύ περιορισμένος, δε μπορώ να αναπτύξω σε λεπτομέρειες το θέμα του προγράμματος αναδιάρθρωσης που όλοι σας νομίζω ότι ήδη γνωρίζετε από την πρώτη και βασική απόφαση που έχει βγει, θα είμαι στη διάθεσή σας να απαντήσω σε συγκεκριμένες ερωτήσεις σας στο τέλος.

Εκείνο που θα ήθελα να επισημάνω επιπλέον είναι ο λόγος για τον οποίο έχουμε περιοριστικές διατάξεις όσο αναφορά τη χρήση των ποικιλιών και ιδίως της αλλαγής των ποικιλιών, είναι ήδη καταταγμένες σαν ποικιλίες VQPRD μέσα στη ζώνη, είναι το γεγονός το ότι επειδή δεν έχουμε το αμπελουργικό μητρώο, όσο αναφορά τον εντοπισμό των αμπελοτεμαχίων και την οριοθέτηση αυτών, όλα τα

VQPRD είναι αναγνωρισμένα με εθνικές αποφάσεις και η περιοχή τους καθορίζεται από τα όρια παλαιών κοινοτήτων. Μέσα όμως σε αυτή την περιοχή, πάντα σε όλες τις αποφάσεις υπάρχει η φράση ότι είναι όλη η περιοχή αυτή εκτός των ακαταλλήλων εδαφών. Αυτή τη στιγμή δηλαδή, όταν λέμε ότι σε μια περιοχή τόσες εκτάσεις είναι VQPRD, δε σημαίνει ότι όλες αυτές τις εκτάσεις είναι κατάλληλες για την καλλιέργεια της συγκεκριμένης ποικιλίας, ούτε βέβαια ότι το παραγόμενο προϊόν-σταφύλι έχει τις προδιαγραφές για να παράγει το VQPRD το οποίο περιγράφεται στις εθνικές αποφάσεις. Το ίδιο ισχύει και για τους τοπικούς οίνους και το δικαίωμα που τους έχει δοθεί, γιατί το δικαίωμα έχει δοθεί με συγκεκριμένη απόδοση των συγκεκριμένων ποικιλιών. Επιπλέον το αν κάποιος παραγωγός έχει το δικαίωμα ή όχι να παράγει VQPRD, είναι αναγκασμένα τα κράτη-μέλη να βάλουν τέτοιου είδους περιορισμούς όταν έχουμε κατ' εξαίρεση των απαγορεύσεων, κατανομή τέτοιων εκτάσεων για φύτευση ποικιλιών αυτών των συγκεκριμένων κατηγοριών ποικιλιών για παραγωγή κρασιών VQPRD και τοπικών. Γιατί σε αυτή την περίπτωση υπάρχει καταστρατήγηση εις βάρος άλλων παραγωγών οι οποίοι θα ήθελαν να φυτεύσουν μια άλλη ποικιλία, η οποία δεν είναι μέσα σε αυτές τις ποικιλίες και καταχρώμενοι το δικαίωμα αυτό το αν μπορεί κάποιος να βάλει ή όχι ή να αλλάξει κάποια ποικιλία, νομίζω πως όλοι καταλαβαίνετε ότι δε μπορεί το κράτος να αφήσει στη διάθεση των παραγωγών, όταν μάλιστα χρηματοδοτεί, για τις ενέργειες αυτές το να επιλέξει ο καθένας όποια ποικιλία θέλει. Φυσικά αν δε γίνεται μέσα στα πλαίσια προγράμματος το οποίο ενισχύεται από το κράτος, οποιοσδήποτε μπορεί, δηλώνοντας το, να φυτεύει όποια ποικιλία χρειάζεται κατόπιν αδείας που είναι ενταγμένη για καλλιέργεια στο νομό του.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.